

Kammersluseområdet

En helhedsplan

Vej & Park
November 2019

Esbjerg
Kommune

Oplægget er udarbejdet af Esbjerg Kommune, Vej & Park, november 2019

Godkendt af Esbjerg Kommunes Byråd xx.xx.2020

Helhedsplan for området ved Kammerslusen

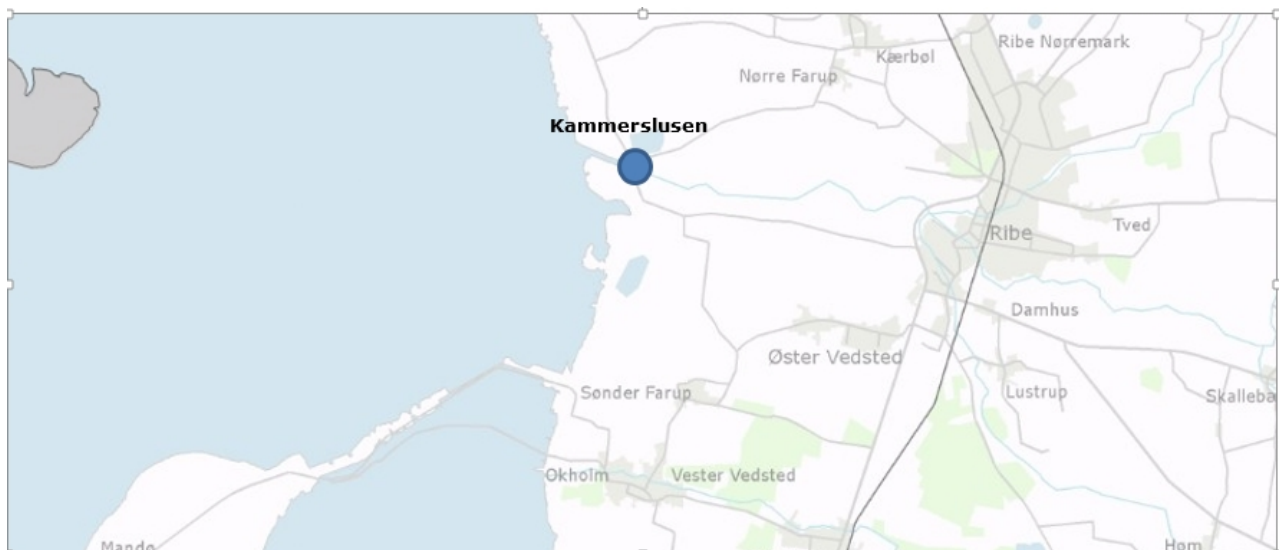
Helhedsplanen beskriver intentioner og den ønskede retning for den fremtidige udvikling af området omkring Kammerslusen, således at formidlingen af det maritime kulturmiljø styrkes og forholdene for besøgende forbedres. Planlægningen af nye tiltag skal koordineres med de omkringliggende aktører i området.

Helhedsplanen for Kammersluseområdet indeholder Slusemesterboligens fremtidige anvendelse og det specielle miljø omkring Kammerslusen. Helhedsplanen er udarbejdet i et samarbejde med områdets forskellige interessenter, brugere og ejere.

Kammerslusen besøges af mange turister og området har potentiale til en bedre formidling af Vadehavet, herunder fx slusens betydning for sejladsen ind til Ribe, historierne om tidligere stormfloder og oversvømmelser, og

om de begyndende klimaforandrings betydning for Vadehavsområdets fremtid.

Kammersluseområdet kan blive til et endnu bedre formidlings-, undervisnings- og oplevelsessted.

Forudsætninger for arbejdet med oplægget

Fredninger

Området omkring Kammerslusen er del af Nationalpark Vadehavet, og er omfattet af flere fredninger og beskyttelser, herunder Natura 2000 beskyttelse, Fuglebeskyttelsesområde og opland til sårbare naturbeskyttelsesområder, samt natur- og vildtreservat.

Kammersluseområdet ligger inden for å-beskyttelseslinjen, kystbeskyttelseslinjen og er udpeget som "særligt værdifuldt kulturmiljø".

Planforhold

Kammersluseområdet er i Kommuneplan 2018-30 udlagt som 'Grønt Danmarkskort'

med deraf følgende bestemmelser og bindinger.

Der er ingen lokalplaner for området.

Arealet med hytterne langs Kanalstien er ikke medtaget i denne udviklingsplan.

Ejerforhold

Esbjerg Kommune ejer de arealer nord for Ribe Å, hvor Slusemesterboligen og Kanalstien ligger.

Ribe Digelag ejer arealerne langs Ribe Å, samt store arealer syd for slusen, herunder arealet hvor Sejlkлубben ligger.

Formål

Målet med fremtidens Kammersluse område er at:

- Forbedre området som turistattraktion ved at styrke formidlingen af de unikke kulturmiljøer, naturværdierne og Nationalpark Vadehavet i samarbejde med Vadehavets øvrige turisme- og kulturaktører.
- Udbygge områdets tilbud for primitivt ophold og overnatning for bl.a. cykelturisterne, vandrerne, kajakroerne og bådfolket.
- Give mulighed for etablering af bedre fysiske rammer for områdets faste brugere, som fx sejklubben med flere.
- Forbedre tilgængeligheden for handicappede og gangbesværede.
- Åbne mulighed for nye anvendelser af den kommunalt ejede Slusemesterbolig og arealerne omkring.

Nye tiltag i området må ikke begrænse Kammerslusens funktion.

Helhedsplanen er opdelt i tre emner:

1. Arealer nord for slusen med Slusemesterboligen
2. Arealer syd for slusen med restaurant og sejklub
3. Parkering, tilgængelighed og skiltning

For alle tre emner er formål, status samt forslag og ideer beskrevet.

Mål

Slusemesterboligen med sidebygninger og friarealer benyttes hele året af områdets faste brugere, besøgende og turister, og skal være et samlende punkt for aktiviteter og formidling.

Formidlingen af området og Vadehavet stræber efter, i sin form og indhold, at tiltrække flere besøgende, og skal udarbejdes i tæt samarbejde med Nationalpark Vadehavet, Myrthue, Vadehavsmuseet og Sydvestjyske Museer.

Der skal skabes bedre overnatningsforhold for besøgende cyklister og vandrere.

P-pladsen ved Slusemesterboligen skal forbedres, så den fremtræder mere indbydende.

Status

Slusemesterboligen ejes af Esbjerg Kommune, og Entreprenørafdelingen står for den daglige drift.

Stuetagen rummer køkken og to mødelokaler. Der er udgang til en hævet terrasse fra det største mødelokale. Førstesalen rummer toilet og mindre værelser. Kælderen er fugtig og anvendelsesmulighederne er derfor begrænsede. Førstesalen bruges af Digelaget til opbevaring af arkiv og kontor, men resten af hovedhuset står tomt og aflåst.

Bygningen er ikke handicapvenlig, da der er trappe op til hoveddøren og en stejl trappe til

førstesalen og bygningens eneste toilet. Der er dog handicaprampe op til terrassen og derfra adgang til stuetagen.

Trappen op til Slusemesterboligens hoveddør er ikke handicapegnet. Der er lavet ny handicapvenlig rampe op til terrassen.

De to sidebygninger er i brug som henholdsvis offentlige toiletter og opbevaringssted for Esbjerg Kommunes Entreprenør, Vagerlagets og slusens materiel. Den østlige fløj er tom.

Slusemesterboligens gårdsplads. Her er der læ. Det må kunne udnyttes til udendørs undervisning.

Bygningerne omkranser en perlegrus belagt gårdsplads hvor der er læ.

Arealet omkring Slusemesterboligen er anlagt inden for de seneste år, hvorfor de endnu fremstår meget åbne og forblæste. Nyplantningen syd for Slusemesterboligen er meget åben og tynd, og skønnes ikke at tilføre arealet tilstrækkeligt med læ.

Arealet syd for Slusemesterboligen. Plænen er til ophold og også overnatning i telt.

Der er opsat borde/bænke og grill på plænen syd for boligen.

Asfaltpladsen på vestsiden af Slusemesterboligen bruges til parkering og opstilling af flere affaldscontainere for sejlkлубben og beboerne langs Kanalstien.

Siddepladsen ved Slusemesterboligen. Den hvide dør i vestfløjens gavl åbner ind til de offentlige toiletter.

Nord for boligen må græsplænen bruges til primitiv overnatning i telt, men det fremgår ikke tydeligt ved skiltning.

Øst for boligen står en særpræget sænkekasse i solidt tømmer. Sænkekassen blev tidligere brugt ved reparationer på slusen.

Sænkekassen; kan bruges som en slags primitiv shelter, hvis der lægges et gulv i den.

Forslag og ideer

De forskellige forslag til brugen af Slusemesterboligen skal vurderes ud fra aktuel efterspørgsel og udgifter til drift. Den forventede økonomi for hvert forslag skal gennemregnes og sammenstilles med de kommunale udgifter til driften af bygningerne og aktiviteterne.

1 Forpladsen til Slusemesterboligen

Forpladsen ved de offentlige toiletter skal gøres mere indbydende med bænke, blomsterkummer eller lignende. P-pladserne skal afmærkes, så arealet udnyttes bedre. Andre typer affaldscontainere etableres, - evt. underjordiske molokker.

2 Madpakkerum

Den østlige bygning omdannes til undervisnings- og madpakkelokale ved at garageportene udskiftes med glasdøre/vinduer.

Rummet vil fremstå rå og uden opvarmning. Det vil kun kræve en mindre indvendig renovering.

Gårdspladsen forsynes med flere bænke/borde sæt, så det er egnet til ophold for større grupper. Her vil ophold og formidling kunne foregå i læ.

3 Formidling

Tema for formidlingen på stedet kunne være tidevandet, digernes betydning, marskområdets landbrugshistorie og Vadehavets særlige bygningskultur. Ingen af disse temaer behandles særligt uddybende af de omkringliggende museer.

Formidlingen tænkes primært at bestå af plancher ophængt i gården ved Slusemesterboligen. Hele gårdens "gulv" kunne laves som én stor terrænmodel i støbt beton af Vadehavet

omkring slusen. Ved at tilføre vand vil man kunne se hvor meget af landskabet, der har været oversvømmet før og efter anlæggelsen af digerne.

Landbrugets historie kunne være formidlingen af de fede marskjerne fra tiden med studeopdræt til nutidens majsmarker. Især tidligere var landbruget rigt, hvilket har præget hele bygningskulturen og arkitekturen i Vadehavet fra Holland og et pænt stykke op langs Jyllands vestkyst.

En planche med lokalområdets fugle- og dyreliv er også relevant.

Turister vil blive henvist til andre steder for flere oplevelser og informationer, fx Vadehavsmuseet, Museet Ribes Vikinger og Mandø. Udstillingen tænkes udviklet i et samarbejde med Nationalpark Vadehavet, der har et ønske om at lave et Info-sted i området.

4 Primitiv overnatning

Omkring Slusemesterboligen forbedres mulighederne for ophold og primitiv overnatning ved at skabe mere læ, og det tydeliggøres at primitiv overnatning i telt er tilladt på græsarealerne.

Sænkekassen kan muligvis anvendes som en slags shelter hvis der anlægges et hævet gulv, og konstruktionen ellers er stabil og sikker.

5 Slusemesterboligen

Der er ikke indkommet konkrete forslag til benyttelse af selve Slusemesterboligen, men boligen vil kunne bruges som opholdslokale for de overnattende cykel- og vandreturister, hvis der etableres mulighed for automatisk adgangskontrol, og driftsomkostningerne til rengøring og vedligehold kan finansieres.

Stære samles omkring Slusemesterboligen.

Delprojekt 2:

Arealer syd for slusen med restaurant og sejklub

Mål

Kammersluseområdet, som et yndet besøgsmaal for både lokale og turister, skal fortsat styrkes, da sluseaktiviteten og Vadehavet på dette sted er helt unik.

En af seværdighederne ved Kammerslusen er at kunne følge med i tidevandets skiften.

Kammerslusens vigtigste funktion er at sikre baglandet mod oversvømmelser enten fra højvande i Vadehavet eller fra bagvandet. Slusen sikrer også at det er muligt at sejle med fladbundede lystbåde og andre mindre fartøjer mellem Ribe Å og Vadehavet. Sluseaktiviteten er afhængig af sejladsen på Ribe Å, og dermed også bl.a. Ribe Sejklubs aktiviteter og tilstedeværelse.

Områdets nuværende funktioner med sejklub, mindre erhverv, og turisme styrkes og udvikles efter behov og efterspørgsel.

Status

Kammerslusen er blevet gennemgående renoveret inden for de seneste år.

Slusens historie og funktion er beskrevet på en større plancherække tæt på slusen.

Tidevandet og vejrets påvirkning på området er seværdigt og en stor oplevelse. Storm og isskruninger kan tiltrække besøgende.

Imellem slusen, Ribe Å og klubhuset er et større græsareal. Der er opsat en gammel sømine og et sømærke på arealet.

Kan græsarealet ved p-pladsen have en egentlig brugsfunktion i sommerhalvåret?

Ribe Sejlklubs røde klubhus. Der er planer om et nyt og større klubhus på stedet.

Ribe Sejlklub har i dag en stor træterrasse på læsiden af klubhuset, som må benyttes af alle.

Sejlklubben ønsker at opføre et nyt og større "Fælleshus" på samme sted som det nuværende Klubhus.

"Fælleshuset" vil være handicapvenligt og med en større terrasse. Det vil i dagtimerne være åbent i sommerhalvåret for almenvellet. "Fælleshuset" vil også kunne bruges af børnehaver, skoler og lignende der er på ekskursion ved Kammerslusen og har behov for et værested.

Ribe Sejlklub har udarbejdet et projekt for en udskiftning af de mange gamle og små anløbsbroer med en ny stor sammenhængende handicapvenlig flydebro med dertilhørende handicapvenlig adgangsvej.

I øjeblikket er sejlklubben ved at søge om økonomisk støtte til realiseringen ved Esbjerg Kommune og forskellige fonde.

Digelaget har fået tilskud til opførelsen af en handicaprampe, så der bliver mulighed for at komme op på diget og kigge ud over Vadehavet.

Restaurant Kammerslusen og Ribe Bådcenter er de to erhvervsdrivende i området.

Ribe Bådcenter har en mindre salgsudstilling af både.

Bådcenteret ejer båden "Viking af Ribe" som kan lejes med lokal guide. Båden foretager guidede ture op ad Ribe Å og ud i Vadehavet efter ønske.

Nationalparkens skib "Vadehavet" har anlægsplads ved Kammerslusen.

Nationalparkskibet anvendes til formidling af nationalparken under kortere eller længere events og arrangementer samt i forbindelse med forskning og undervisning i og ved Nationalpark Vadehavet.

Ribe Sejlklubs mange små flydebroer. En ny stor sammenhængende flydebro er på vej som afløser.

Uden for Kammerslusen har Nationalpark Vadehavet i samarbejde med Esbjerg Kommune anlagt en ophalerplads til kajakker. Pladsen er en flydende platform der følger tidevandets bevægelser.

Forslag og ideer

Alle aktiviteter syd for Kammerslusen er privatejede og sker på privat jord. Esbjerg Kommune ejer kun åbrinken. Ethvert initiativ er derfor lagt op til den enkelte lodsejer.

1 Flere oplevelser

Kammersluseområdet skal tilføres flere publikumsfaciliteter, så de besøgende får en endnu bedre oplevelse og gerne bliver i området længere.

Det kunne være kortere stiforløb ud i området på begge sider af diget, hvis det af fredningsmæssige grunde kan tillades, så man kom lidt ud i området og ikke bare måtte nøjes med at gå op på toppen af diget. Det skal være muligt at kunne opleve Vadehavet i stormvejr på en form for sikker udsigtsplatform.

Der er i dag, i slusens kontrolrum, en digital skærm, hvorpå det er muligt at se hvornår der er høj- og lavvande. Den er dog svær at se udefra, så en mere tydelig markering af tidevandet er ønskelig, så den store forskel på tidevandet vil kunne opleves på stedet.

2 Flere opholdsmuligheder

Græsfladen syd for Kammerslusen, som ejes af Digelaget, kunne udnyttes i en mere rekreativ retning ved opsætning af borde/bænke for de besøgende og gerne egnet for større grupper.

Gruspladsen med plancheudstillingen om Kammerslusen skal moderniseres.

3 Mulighed for kunne købe is og kaffe

Der er ønske om en form for mindre café eller kiosk på stedet, så Kammersluseområdets besøgende har et sted at handle, og dermed tager et længere ophold i området.

Områdets overnattende gæster (autocampere, kajakroere, cyklister og vandrere med telt) efterspørger også et sted, hvor der kan købes lettere måltider eller mulighed for at bestille madkurve til udlevering til besøgende, større forsamlinger og overnattende kajakroere, cyklister og vandrere på forhånd.

Det nye forpagterpar af restaurant Kammerslusen har i 2019 luftet tanken om at

ville holde mere åbent i sommersæsonen, så ovenstående ønsker kan måske blive opfyldt.

4 Bedre forhold for de sejlene

Forholdene ved Nationalpark Vadehavets skib "Vadehavet" bør forbedres med bedre adgangsforhold og tydeligere henvisningsskiltning. Med Ribe Sejlklubs projekter om ny handicapvenlig bådebro vil adgangsforholdene til "Vadehavet" blive væsentligt forbedrede.

Tilsvarende forhold gør sig gældende for turbåden m/s Martha der fremover vil skulle sejle mellem Fanø, Mandø og Kammerslusen fra 2020.

Ribe Roklub efterspørger bedre mulighed for at kunne lægge til og gå i land på sydsiden af åen.

I sejlklubbens forslag til en ny flydebro er der projekteret med at den vestlige ende bliver sænket og adgangsvejen handicapvenlig. Hermed skulle Ribe Roklub få optimale muligheder for at kunne lægge til og gå i land. Dette gælder også kajakfolket.

5 Slæbested

Der er et ønske om et slæbested på sydsiden af åen hvor turister vil kunne sætte deres

både i vandet, da sejlklubbens slæbested i Ribe udelukkende er for klubbens medlemmer.

Dette vil komme til at berøre Restaurant Kammerslusens jord både til selve slæbestedet, til en adgangsvej samt plads til parkering af bådtrailere. Parkering af bådtrailere må kun ske på dagsbasis jf. fredningerne.

Med et slæbested vil der naturligt komme flere sejlere. Der skal derfor findes ekstra kajplads til disse gæster. Dette skal løses mellem Kammerslusens faste brugere når der laves en helhedsplan. Det omtrentlige område er vist med en punkteret signatur.

Der er også ønske om en bedre markedsføring af Kammerslusens faciliteter overfor andre lystsejlere. Heri skal der så dog også tages hensyn til Ribe Ås lave vanddybde, som ikke tillader sejlads med kølbåde, ligesom Vadehavet i sig selv kan være vanskeligt at navigere i.

Delprojekt 3:

Parkering, tilgængelighed og skiltning

Mål

Parkeringsforholdene på begge sider af Kammerslusen forbedres.

Adgangsstier til Kammerslusens forskellige delområder og udsigtspunkter forbedres.

Handicappede og gangbesværede skal have bedre adgang ved slusen.

Området skal opleves som en helhed med fælles design for udstyr og skiltning.

Kammerslusens status som et væsentligt 'stoppested' på North Sea Trail og Vestkystruten skal styrkes.

Nærhed til de andre besøgsmaal i området skal tydeliggøres med skiltning og rutemarkeringer.

Status

Der er parkeringspladser placeret på begge sider af slusen uden tydelig markering af p-båse.

Der er i højsæsonen mangel på p-pladser og alle ledige (også private) områder benyttes til parkering.

"Restaurant Kammerslusens" store p-plads benyttes også af turister, der ikke har ærinde på restauranten. P-pladsen er det eneste sted, hvor der kan holde turistbuser.

Et stigende antal autocampere parkerer ved Kammerslusen. Da autocamperne fylder væsentligt mere end personbiler, bliver de begrænsede p-forhold hurtigt optaget.

Der er vægtbegrænsning på broen over Kammerslusen, og alle større køretøjer kan derfor ikke krydse åen og må vende om.

Det er i dag muligt at komme op på toppen af diget tre steder for at se ud over Vadehavet:

På begge sider af slusen via smalle, stejle trapper med et ensidigt gelænder, og på diget syd for slusen er der adgang via en trappe uden gelænder.

Når Digelagets rampe til digekronen realiseres, vil det forbedre adgangsmuligheden betragteligt.

Vadehavet kan også ses fra kørebrosen over slusen, når sluseportene er åbne. Ophold på broen er dog ikke tilladt.

Der er opsat 16 forskellige informationsskilte i området, som er opsat over en længere tidsperiode af forskellige interessenter.

To af de mange skilte omkring Kammerslusen i hvert sit design.

Det ene om North Sea Trail/Nordsøruten er blevet helt ulæseligt af vind og vejr.

Cykelstien "Vestkystruten" følger diget langs Vadehavet. Ruten er afmærket, men oversigtskortet er slidt, og vind og vejr har gjort det ulæseligt.

Naturprojekt "Vesteråen" er et partnerskabsprojekt mellem Nationalpark Vadehavet, Naturstyrelsen og Esbjerg Kommune. Der planlægges en rekreativ stiforbindelse mellem Hovedengen i Ribe og Kammerslusen gennem Ribe-marsken. Realiseringen afventer færdiggørelsen af omfartsvejen og klapbroen ved Ribe.

Der er et flot udsyn over Vadehavet fra toppen af slusen, men trapperne derop er meget stejle.

Forslag og ideer

Parkeringspladserne skal forbedres med skiltning og tydelig afmærkning, så det klart fremgår hvor personbiler, autocampere og turistbusser må holde/parkere.

Behovet for faciliteter og særlige parkeringsmuligheder for autocampere skal afdækkes.

Ejeren af restaurant Kammerslusen arbejder med et forslag om en større autocamperplads øst for restauranten for at kunne give bedre og mere ordnede forhold for områdets besøgende.

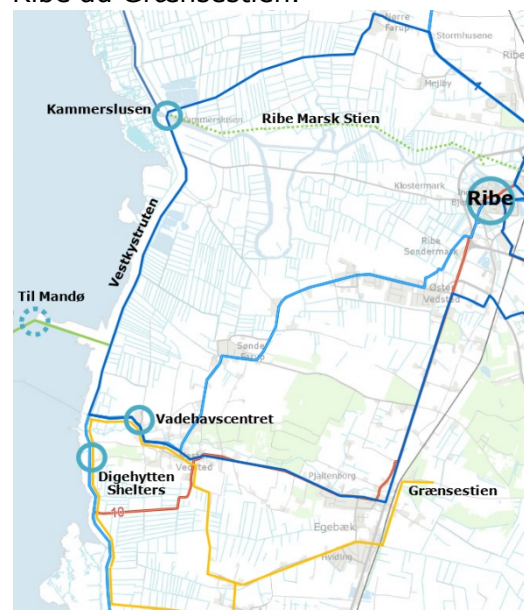
De fredningsmæssige konsekvenser af en sådan plads er ikke afdækket.

Der udarbejdes designmanual for områdets skiltning og inventar, som understøtter den maritime karakter.

Inventar som pullerter, afspærringer, fodhegn, og blomsterkummer udskiftes løbende til et valgt, ensartet design.

Informationsskiltene samles i formidlingsmæssige enheder. Henviingskilte til toiletter, Restaurant Kammerslusen, Slusemesterboligen og lignende optimeres og ensrettes. Skiltningen for gangbesværede og handicappede forbedres.

Der udarbejdes turforslag til turister og besøgende, hvori besøg ved Kammerslusen indgår. Fx ruten ad den planlagte sti fra Ribe gennem Ribemarsken til Kammerslusen og videre til Mandø, Vadehavsmuseet, Digehtten ved Vester Vedsted og retur til Ribe ad Grænsestien.

Gang- og cykelruter omkring Kammerslusen

Oplæg til helhedsplan for Kammersluseområdet er udarbejdet på baggrund af forslag fremkommet på to interessentmøder i hhv. 2015 og 2018.

Mødedeltagerne var:

En erhvervsfisker
Digelaget
Vagerlaget
Nationalpark Vadehavet
Ribe Sejlklub
Ribe Bådcenter
Lokalråd Ribe Midt
Kanalstiens Lejerforening
Restaurant Kammerslusen
Vadehavssekretariatet
EEU Turistforeningen
Det Maritime Ribe
Naturprojekt Ribemarsken
Esbjerg Kommune, Vandløb
Esbjerg Kommune, Entreprenør
Esbjerg Kommune, Vej & Park